

REDAKCE / 5. 4. 2016

Zemřel slovenský filmový publicista Štefan Vraštiak

V pondělí 4. dubna 2016 ve věku nedožitých 74 let zemřel filmový publicista, historik a organizátor Štefan Vraštiak, neúnavný propagátor kinematografie na Slovensku.

Někdejší ředitel a dlouholetý pracovník Slovenského filmového ústavu (SFÚ) celý svůj život zasvětil filmu. Za mapování bílých míst v dějinách slovenské kinematografie byl před třemi lety oceněn Cenou ministra kultury za celoživotní přínos pro slovenskou kinematografii.

Štefan Vraštiak se narodil 23. dubna 1942 v obci Žaškov v okrese Dolný Kubín.

Vystudoval filmovou vědu na pražské FAMU, kterou absolvoval v roce 1967 diplomovou prací na téma Zrod a vývoj slovenského filmu a kinematografie. Po skončení studia se přestěhoval do Bratislavy, kde po vojně začal své dlouholeté působení v Slovenském filmovém ústavu. V SFÚ působil nepřetržitě od roku 1969 do poloviny roku 2004, kdy odešel do důchodu. I v důchodovém věku se v SFU věnoval vybraným činnostem a svůj pracovní poměr v ústavu definitivně ukončil v polovině roku 2011.

Rozsah činností Štefana Vraštiaka byl mimořádně bohatý. Byl předsedou Slovenského filmového svazu, předsedou Kruhu přátel české kultury v Bratislavě, tajemníkem Klubu filmových novinářů při Slovenském syndikátu novinářů, členem sekce Literárního fondu pro televizi, film, video. Byl také jedním ze spoluzakladatelů festivalů Etnofilm Čadca, Art Film Trenčianské Teplice, Gay Film Festival Tajov, spolupracoval také s MFF Karlovy Vary a Festivalem českých a slovenských filmů. Na mnoha domácích a zahraničních festivalech působil jako porotce. Založil časopis Kinoinformácia / Kinema, vydal 52 svazků edice Dokumenty, byl spoluautorem publikací *Malá encyklopédia filmu* a *Encyklopédia filmu* a podepsal se pod více než sto různých bulletinů a skládaček o slovenském filmu. V roce 1992 založil bulletin Klubu filmových novinářů (KFN) Informácie, který navazoval na osmnáctiletou tradici Kinemy, byl i členem redakční

radu měsíčníku Film.sk. Se jménem Štefana Vraštiaka se spojuje udělování nejstarší filmové ceny na Slovensku Igric a Ceny slovenské filmové kritiky. Všechny tyto aktivity jsou výsledkem jeho dlouholeté, aktivní a neúnavné faktografické práce ve slovenské kinematografii.

Jednou z nejvýznamnějších událostí v působení Štefana Vraštiaka v kontextu dějin slovenské kinematografie bylo objevení původního filmu *Jánošík* z roku 1921 režiséra Jaroslava Siakeľa, který ležel přes padesát let v garáži producenta Jána Závodného v Chicagu. Tématu Jánošíka ve filmu se věnoval dlouhodobě, v roce 1991 napsal publikaci *Jánošík 1921 – historická rekonštrukcia o prvom slovenskom celovečernom hranom filme*, která vyšla u příležitosti 70. výročí vzniku Siakeľovho filmu. Vraštiak stál i při objevu filmů, které natočila Matice slovenská v Jugoslávii v letech 1938–1942, nebo dokumentů k slovenským filmům *Hanka sa vydáva* a *Strídža zpod Hája*.

Štefan Vraštiak za svou práci a úsilí získal řadu ocenění. V roce 2006 Cenu slovenské filmové kritiky za patnáctiletou redaktorskou práci v měsíčníku KFN (SSN) a v roce 2005 mu byla udělena Cena Karla Čapka za propagaci díla bratří Čapků na Slovensku i za aktivity související s česko-slovenskou vzájemností. Cenu ministra kultury SR za celoživotní přínos pro slovenskou kinematografii a audiovizi v oblasti historie a filmografie a za mapování bílých míst z dějin slovenské kinematografie získal v roce 2013.

Zdroj: Slovenský filmový ústav